בעזרת השם יתברך

אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון
תקל"ז

פרשת
חיי שרה
תשפ"ז

השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:
בארץ ישראל: 073-388-6654, בארה"ב: 605-477-4445

נמסר בשולחן הטהור לרגל הכנסת ספר תורה –
יארצייט הרה"ח ר' בנימין ביינוש בן ר' יחזקאל שרגא ז"ל

חסדי השם יתברך אנחנו אוחזים בפרשת **חיי שרה**, שבת מברכין **חודש כסליו**, וְהַמָּסֵר החזק שנמסר לנו בפרשת השבוע הוא ענין של **'התחדשות'** (כמבואר בדברי רבי נתן בליקוטי הלכות, הלכות תפילין, הלכה ה').

והנה אדם עלול לומר: **'כמה יכולים כבר לדבר ממידת ההתחדשות?'...** כי אכן אנחנו מדברים מזה הרבה, וזה היה עיקר גדול אצל רבינו, ואדם עלול לחשוב 'כמה אפשר כבר לדבר מזה?'... **אבל השאלה היא בעצם התירוץ, כי ענין של 'התחדשות' הוא "אני מתחיל מעכשיו!" - נולדתי עכשיו, ואני מתחיל את החיים שלי מעכשיו, ואם כן, מה שייך להגיד 'כבר דיברתי מזה' כי מתי דיברתי מזה?... אם עכשיו התחלתי חיים חדשים - אני צריך עכשיו דיבורים חדשים ולימודים חדשים איך לחדש את כל מציאות החיים שלי...**

ואם אדם זוכה לקנות לעצמו את מידת ההתחדשות, והוא באמת זוכה לקבל את ההשגה הזו - 'עכשיו אני נולדתי, ועכשיו אני מתחיל' - אדם כזה הוא הכי מאושר בחייו! כי כל הסבל שבני־אדם סובלים - הן ברוחניות והן בגשמיות - הכל מחמת שהם מסתכלים אחורה: 'מה היה איתי עד עכשיו?'... ו'עד עכשיו' היינו לפני כמה שנים, שנה אחת, חודש, שבוע, יום, ואפילו שעה -

זה לא משנה, 'מה שהיה איתי משפיע עליי עכשיו'... ואכן, אם הייתי לוקח 'חיזוק' ו'מוסר' ממה שעבר עליי - זה בסדר, אבל הס"מ הוא מאד ערמומי, והוא משתמש עם הדבר הזה כדי להפיל את האדם ולומר לו 'תסתכל מה היה איתך עד עכשיו - בוא נהיה אמיתיים'...

ואמנם הוא 'חתיכה של שקר', אבל הוא בא בהתלבשות של 'אמת', והוא אומר לאדם 'בוא נהיה אמיתיים - מה עשית עד עכשיו?! לאיפה הגעת עד עכשיו?! הרי אתה מכיר את עצמך'... - פתאום הס"מ נעשה צדיק... אחד מן הדברים שהתורה נקנית בהם (אבות ו, ו), ואחד מלימודי החיים הוא '**המכיר את מקומו**', ופתאום הס"מ מקיים את זה והוא אומר לאדם 'תכיר את מקומך, ותסתכל איפה היית עד עכשיו - באיזה מקום נמוך וגרוע, והרבה פחות מזה... ולמה אתה חושב שפתאום עכשיו העניינים יתחילו להשתנות?'...

והנה, אדם שאין לו את הלימודים הנכונים - שהם הלימודים הקדושים של רבינו, הלימודים הקדושים של משיח צדקנו - הוא לא יודע מה להגיד לו, עד שחושב שהוא צודק, וממשיך הלאה לראות מה יהיה... **אבל אדם צריך להבין שכל הדיבורים האלו זה 'מעשה היצר הרע'!** כל זה נכלל ב'נכלי ערמומיותו' של היצר הרע שהוא רוצה להפיל את האדם, ומנסה להחזיר אותו אחורה שיסתכל מה היה עד עכשיו ועל־פי שכל פשוט כך ימשיך להיות... **אבל אדם שהוא חזק בדעתו הוא אומר להיצר הרע "'תעזוב אותי'! אני לא מכיר אותך, ואתה לא מכיר אותי'! אני מתחיל עכשיו חיים חדשים! ברגע הזה!"**... בפרטיות - **ב'רגע' הזה**, ובכלליות - ב'**יום**' **הזה**.

אדם צריך להחשיב ולהעריך את המתנה של '**יום חדש**'! בפרשת השבוע יש לנו את הפסוק (בראשית כד, א): "**וַאדֹנָי בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל וַיְהִי אַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים**"; והפסוק הזה הוא הקדמה לכל הסיפור של מציאת השידוך ליצחק אבינו ע"י אליעזר עבד אברהם, ובפסוק הזה מונח לימוד של מעלת '**היום**', שזהו כפל הלשון "**וַאדֹנָי בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל וַיְהִי אַבְרָהָם זָקֵן - בָּא בַּיָּמִים**", אומר הזוהר הקדוש: '**בָּא בַּיָּמִים**' היינו שהוא **בא עם הימים שלו**, כלומר: **עם כל יום!** כי כל יום ויום הוא יהלום וענין חדש לגמרי!

ואכן, יכול להיות שביום הזה אין לך את ה"מוחין" הכי גדולים, ואינך מרגיש את השמחה הכי גבוהה, ועובר עליך מה שעובר - **אבל דע לך ש'היום הזה' הוא מתנה מהקב"ה, ואינך צריך להסתכל אלא רק על היום! יש לך רק את 'היום הזה' בלבד!**

שזה הגילוי הגדול של רבינו ז"ל (ליקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ער"ב) על הפסוק (תהלים צה, ז) "**הַיּוֹם אִם בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ**" - שאדם צריך להסתכל רק על '**היום הזה**', ולא

ישים לנגד עיניו כי־אם את אותו היום! ורבינו אומר שם, שהלימוד הזה הוא הן ברוחניות והן בגשמיות - בעסק פרנסה - **'שלא יחשוב מיום לחברו'**, אלא **יש לך את היום הזה? תנסה לנצל את היום הזה בכל תוקפו "כפי המצב שאתה נמצא בו עכשיו"!**

כי הנה אדם אומר: 'אבל הייתי רוצה להיות עכשיו ב"מוחין דגדלות", והייתי רוצה כבר להצליח היום בכל העניינים שלי' וכו' - **אבל תסתכל על המציאות: זה היום שלך? כך אתה נראה עכשיו? הקב"ה רוצה שתמלא את "היום הזה" - בכוחות המלאים שיש לך!**

וזה פירוש **"וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים"** - **'זָקֵן'** נוטריקון **'זֶה קָנָה חָכְמָה'** (קידושין לב:), כי בימי חייו צריך האדם להיות חכם, **חיי"ם** בגימטריא **חכ"ם** (68) - אדם שהוא **חכם**, הוא **חי**! זאת אומרת, אדם צריך להיות חכם ולקחת כל יום שהקב"ה נותן לו, ו'לקנות חכמה', מה הכוונה 'לקנות חכמה'? מוהרא"ש היה תמיד אומר, שאם היה פותח חנות למכור שכל וחכמה - הוא היה העשיר הכי גדול בעולם... כי כולם היו באים לרכוש חכמה ממנו. ואכן כתיב (משלי ד, ה, ועוד): **"קְנֵה חָכְמָה"** - הרי שאפשר לקנות חכמה, והיכן? לא בחנות... **את זה צריך האדם לקנות בעיקר אצל הצדיקים שהם מגלים לנו את התורה הקדושה!**

ובתוך התורה הקדושה יש את כל החכמה, וכתרגומו של 'תרגום יונתן' על המילה הראשונה בתורה: "**בְּרֵאשִׁית** בָּרָא אֱלֹקִים" **"בְּחָכְמָתָא"** - כל בריאת העולם היא עם חכמה, זו החכמה של הקב"ה, כביכול, שיש בכל דבר - כל התורה הקדושה זו החכמה של הקב"ה, והעבודה של האדם היא להגיע אל החכמה הזאת, ומהי 'חכמה'? אומר רבינו (ליקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן פב): **חכמ"ה** אותיות **כ"ח מ"ה**; היינו שאדם יודע: **אני לא־כלום! "מה" אנו, "מה" חיינו! כל החיים שלי זו מתנה מהקב"ה, ורק הוא יתברך נמצא ואין זולתו נמצא! זה הכוח שלי!** ואשרי אדם שהולך בדרך זו, וזו **החכמ"ה** שלו - **כ"ח מ"ה**, שהוא יודע: **'אני אין לי כלום!'** דהיינו **"מצידי"** אין לי כלום, כי מצד הקב"ה - יש לי את הכל!

אדם הוא 'בשר ודם', והוא מוגבל, ואם ילך עם הכוחות שלו - לאן יוכל להגיע?... לשום דבר... אדם שאומר "כֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה" - לאן יגיע?... פתאום יעמוד לפניו איזה מכשול ומחסום - וזהו... אבל כשאדם הולך עם הכוח, כביכול, של הקב"ה, שזה ענין של **מ"ה** - העולה כמספר **אד"ם**, ואיתא בספרים הקדושים ('זרע קודש' פרשת וירא עה"פ "וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹקִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם") ששורש מילת **'אָדָם'** הוא **'אֲדַמֶּה לְעֶלְיוֹן'** (ישעיה יד, יד) - יש אפשרות לאדם לדמות עצמו, כביכול, להקב"ה,

מה הכוונה? שהוא בטל ומבוטל לגמרי! הוא נכלל לגמרי בהקב"ה עד שאין לו שום מציאות בפני עצמו! שזה הנאמר אצל משה רבינו (שמות טז, ז) "וְנַחְנוּ מָה", אשר זו המדרגה הכי גבוהה!

ובוודאי להיות כמו 'תולעת' זה דבר גדול, וכדברי דוד המלך בתהלים (כב, ז): **"וְאָנֹכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ"**; בני־אדם מתגאים וחושבים עצמם גדולים וכו', אבל זו מדרגה שאדם יזכה לדעת שהוא כמו תולעת קטנה הרוחשת בארץ... ברם, אף שזו מדרגה גדולה להיות כתולעת - עדיין יש לה מציאות כלשהי.

וכן אברהם אבינו שאמר (בראשית יח, כז): **"וְאָנֹכִי עָפָר וָאֵפֶר"** - זה כבר פחות מתולעת, כי זה עפר הארץ ואפר של שריפה... אבל סוף כל סוף גם לזה יש 'מציאות', כי גם עפר ואפר יכולין ליקח בידיים [אחד מהתיקונים של האר"י הקדוש בתיקון־חצות שאדם ישים אפר, ועל־ידי־זה מרגיש את שפלותו].

אבל הבחינה של **"ונחנו מה"** - גדולה מן הכל, כי **"מה"** היינו שלא מתחיל בכלל שום דבר... זה לא 'תולעת' ולא 'עפר ואפר', אלא **"מה" אנו** - 'אני שום דבר'... **ואשרי אדם שיכול אפילו 'להתנוצץ' אצלו העניין הזה!**

כי אכן, להגיע לדבר כזה שאדם יהיה בטל ומבוטל - זה לא דבר קל בכלל... לכל אחד יש את ה'אגו' שלו והישות שלו, והיכן המבחן? **אדם אמר לך משהו 'לא במקום'**, והיכן זה מצוי ביותר? **בתוך הבית! צריכים כ"כ לעבוד על העניין של שלום־בית ולבטל את עצמו! מיד כשיש איזה וויכוח וכו' - אדם כבר 'מתפוצץ'... איפה אתה?!...**

בתורה פ"ב הנ"ל שרבינו אומר שחכמ"ה אותיות **כ"ח מ"ה** - רבינו מדבר שם מעניין אדם וחוה, שזו השלימות - שאדם יזכה 'להתבטל לגמרי'! **וכשאדם זוכה לדבר כזה - הוא הכי מאושר!** 'אָמַרְתְּ כָּךְ וְכָךְ? בְּסֵדֶר... רָצִית כָּךְ וְכָךְ? בְּסֵדֶר'... **לא שאדם צריך להיות 'סמרטוט', אלא אף־פעם לא יעשה מעצמו "ישות"!**

מה הבעיה של בני־אדם? לוקחים כל דבר 'אישית' - "פָּגַעְתָּ בָּ'אֲגוֹ' שֶׁלִּי, פָּגַעְתָּ בַּכָּבוֹד שֶׁלִּי"... **אבל אדם שהכבוד שלו בטל ומבוטל לגמרי - לא שייך אצלו דבר זה, אלא כל העניין שלו זה חכמ"ה - כ"ח מ"ה, ומה הכוונה כ"ח מ"ה? כל העניין שלו רק להרבות כבוד־שמים!**

ורבינו כבר נותן לנו את הַ'מִּרְשָׁם' - בליקוטי־מוהר"ן חלק א' סימן ו'; אומר רבינו: **אם אדם קיבל איזה ביזיון, מיד אדם חושב 'אחזיר בחזרה'... אומר רבינו: תקבל את זה לכפרת־עוונות!** "יִשְׁמַע בְּזִיּוֹנוֹ יִדֹּם וְיִשְׁתֹּק"!

ואם נתבונן היטב, כל זה מונח בפרשת השבוע: הזכרנו את הפסוק **"וַאֲבָרְהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַה' בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בַּכֹּל"**,

ואמרנו שהוא בא בתור הקדמה לעניין של מציאת הזיווג ליצחק אבינו ע"י אליעזר עבד אברהם, ומן הפרשה הזו יוצא הלימוד הגדול של רבינו בעניין 'מציאת הזיווג' - שהכל תלוי ב"כוונת אלול" (כלשון רבינו), ו"כוונת אלול" זה ענין שאדם זוכה לבטל את עצמו!

כן מוסבר בתורה ו' הנ"ל, וכן בתורה פ"ז בחלק ב' - שם רבינו מסביר זאת בפרטיות עפ"י הפסוקים של פרשת השבוע, ומשתי תורות אלה יוצא הענין של **"בקי ברצוא ובקי בשוב"** - שמצד אחד האדם 'מתקדם', ובאותו זמן שהוא מתקדם הוא 'מחזיק מעמד בכל מה שעובר עליו', שזהו **"בקי ברצוא"** - אני מתקדם בכל פעם להשיג יותר ויותר, ומיד כשיש איזו ירידה ובלבול אני **"בקי בשוב"** ומחזיק מעמד! את כל זה כולל רבינו בעניין **"כוונת אלול"**, ושם מגלה רבינו: איך זוכים לזה? ע"י שאדם מגיע לידי ניסיון של ביזיון - והוא שותק!

רבינו חיבר את שני העניינים הללו יחדיו - **'ניסיון'** ו**'ביזיון'**, וכדאיתא בשיחות־הר"ן (סימן דש): **'וְאָמַר בְּזֶה הַלָּשׁוֹן "אָדָּער אַה נְסָיוֹן אָדָּער אַה בְּזָיוֹן" [אוֹ נְסָיוֹן אוֹ בְּזָיוֹן], הֵינוּ כִּי אִם לֹא יַעֲמֹד בַּנִּסָּיוֹן יִהְיֶה לוֹ בְּזָיוֹן'**; אם יזכה לעמוד בניסיון - יהיה לו 'כפרת־עוונות', ואם לא יחזיק מעמד - יהיה לו ביזיונות, הן שיהיה מבוזה מעצמו והן שיהיה מבוזה מאחרים...

אדם צריך תמיד לדעת: **חטפתי איזה ביזיון?** - לא משנה ממי: מחבר, מרב, מאשתי - **אני מקבל את זה לכפרת־עוונות!** ואני מבקש: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תַּעֲזֹר לִי שֶׁיִּתְכַּפְּרוּ כָּל עֲוֹונוֹתַי'**, ואני שותק! ואדם שהוא שותק בעת קבלת ביזיונות ואיננו עונה למחרפי־נפשו - מובא בספר־המידות - הוא זוכה לישועות גדולות...

וזה דבר ידוע בכל העולם, שאם אדם חוטף איזה ביזיון ושותק, זו 'עת־רצון' מאד גדולה בשמים, **ואפשר לו לפעול אז דברים נוראים - הן בשביל עצמו והן בשביל אחרים**; ישנם סיפורים רבים על אנשים שחטפו ביזיון 'רציני' ברבים, ופעלו נוראות!

כי לצערנו ישנם עזי־פנים שאינם יכולים לעצור את עצמם, ומבזים אחרים לעין־כל... וממילא אדם שמקבל ביזיון ומחזיק מעמד ולא עונה, או שלפעמים הוא לא יכול לעצור לגמרי ועונה משהו, **אבל שיהיה חלילה וחס אדם עז־פנים שהוא פותח ונותן את הביזיון ולא יכול לעצור את עצמו?! על זה כבר צריכים רחמי־שמים־מרובים...**

ועל־כן לפני שמבקשים **"ואל תביאני... לא לידי ניסיון ולא לידי ביזיון"**, מבקשים **"שתצילני היום ובכל יום מעזי פנים ומעזות פנים"** - הן שאני לא יהיה עז־פנים, והן שאזכה להינצל מעז־פנים; **כמה צריכים לבקש מהקב"ה על דבר זה!**

זה הדבר הראשון שמבקשים מדי־בוקר אחר ברכות־השחר - להינצל מעזי־פנים, ולהינצל ממידת העזות־פנים!

אדם צריך לעצור עצמו עם כל הכוחות! בוער בך כל־מיני שיגעונות, אבל אל תהיה עז־פנים! אתה לא תהיה זה שעושה את הביזיון!

ואם קיבלת איזה ביזיון - ראה לקבל את זה בשתיקה, ותדע **'אַי, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַלְוַאי שֶׁזֶּה יְכַפֵּר לִי עַל כָּל עֲוונוֹתַי'...**

ואת זה מגלה רבינו בעניין **"כוונת אלול"**; אומר רבינו: **"כוונת אלול"** זה **'מציאת הזיווג'** - שאדם יזכה למצוא את בת־זוגו [וכן שתזכה האשה למצוא בן־זוגה], וכלול בזה העניין של **'שלום־בית'**, כי אם מוצא את זיווגו, ואח"כ יש מחלוקת ומריבות, ה' ישמור, מה הרווחת?!... **מוהרא"ש תמיד מלמד אותנו, שכשמדברים מ'מציאת־הזיווג' זה ענין אחד עם שלום־בית!**

וזה הלימוד שאברהם אבינו מוסר לאליעזר; אליעזר הולך עכשיו למצוא זיווג ליצחק, ואברהם אבינו מלמד אותו "כוונות אלול".

ומה רואים בתוך הפרשה הזו? אליעזר עבד אברהם הולך "וְכָל טוּב אֲדֹנָיו בְּיָדוֹ" ['שטר מתנה כתב ליצחק על כל אשר לו' (רש"י)], ומגיע לבית לבן שהיו מבני משפחת אברהם אבינו [כפי שציווה עליו אברהם, שיקח אשה מבנות משפחתו, ולא מבנות הגויים שהם הסטרא־אחרא; אברהם אבינו ידע שיש במשפחתו קדושה, ואת זה שייך להכניס בתוך ביתו בשביל יצחק].

נתבונן־נא: **אילו ביזיונות מקבל אליעזר!** תחילה - מאברהם אבינו בעצמו; לאליעזר עבד אברהם היתה בת, וכל הזמן היה במחשבתו שישדך אברהם אבינו את יצחק בנו לְבָתּוֹ...

והנה, אליעזר עבד אברהם הוא 'עבד נאמן' המסור לגמרי לרבו; התורה הקדושה מכנה אותו (בראשית טו, ב) **"דַּמֶּשֶׂק אֱלִיעֶזֶר"** - 'דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים' (יומא כח:); עוד מעידה עליו התורה הקדושה (שם כד, ב): **"עַבְדּוֹ זְקַן בֵּיתוֹ הַמֹּשֵׁל בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ"**; וכל זה אף שהשורש של אליעזר עבד אברהם הוא מכנען, שהם הצאצאים של חם שהתקלל מִנֹּחַ (שם ט, כה) "אָרוּר כְּנָעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו"; נמצא שהייחוס של אליעזר הוא לא כל־כך גדול...

ומובא במדרש (פרקי דרבי אליעזר, פרק טז), שאליעזר היה העבד הכי חשוב של נמרוד הרשע שזרק את אברהם אבינו לכבשן האש, וכשראה נמרוד שאברהם אבינו יצא מכבשן האש ללא פגע וכוויה - נתפרסם בכל העולם הנס הגדול, וכולם הודו אשר אלקי אברהם הוא האלקים (וכמ"ש "אֲנִי ה' אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאוּר כַּשְׂדִּים" וכו') - כל

המלכים נתנו מתנות לאברהם אבינו, והמתנה של נמרוד היתה - שנתן לו את אליעזר, שהיה באמת עבד מסור, וסיבבו מן השמים שזכה לצאת מתכלית הקליפה והסטרא־אחרא - להיות עבד של אברהם אבינו!

והיה אליעזר עבד נאמן שראה את קדושת רבו - אברהם אבינו, עד שנעשה **"זְקַן בֵּיתוֹ"** - מהו **'זְקַן בֵּיתוֹ'**? מובא במדרש (בר"ר נט, ח) דבר נפלא: **'שֶׁהָיָה זִיו אִיקוֹנִין שֶׁלּוֹ דּוֹמֶה לוֹ'**; וזהו דבר הפלא־ופלא: הרי אליעזר היה מבני חם שרובם היו כושים [לא מובא האם גם הוא בעצמו היה כך], **והנה אומרים חכמינו הקדושים אומרים שהיה 'זיו איקונין' של פניו דומה לאברהם אבינו!**

מה העניין בזה? בליקוטי־מוהר"ן חלק א' סימן קנ"ג, רבינו הקדוש מדבר מעניין של 'קבלת פני תלמיד חכם', ורבינו מסביר את עומק העניין הזה: 'קבלת פני רבו' זה לא רק שאדם הולך לקבל פני רבו עם 'סעודת קבלת פנים'... **אומר רבינו: אדם שהוא באמת מקורב לצדיק - הוא 'מקבל' את פני רבו! מסביר רבינו: 'קבלת פני תלמיד חכם' היינו שאתה מקבל ממש את פניו!** לא רק שאתה הולך לקבל פניו ולתת לו 'שלום עליכם' ולהביע את כבודך אליו, אלא אם אתה רציני - אתה זוכה 'לקבל את פניו' ממש! **תלמיד אמיתי המסור לרבו, יכולים לראות בפניו של התלמיד את הפנים של הרבי שלו!**

ורבינו אומר שזו היתה המדרגה של עם־ישראל בקבלת התורה - **"פָּנִים בְּפָנִים דִּבֶּר ה' עִמָּכֶם"** (דברים ה, ד) - שקיבלו, כביכול, את הפנים של השכינה הקדושה! כי כשבאו עם־ישראל להר סיני וקיבלו את התורה, הם זכו באותו הזמן להיות ממש בטלים לגמרי לאור העליון, עד שקיבלו את פני השכינה הקדושה! וזהו דאיתא הרבה בדברי חכמינו הקדושים, שעל פני הצדיקים ישנו גילוי של השכינה הקדושה, למה? כי הם **'מקבלים פני השכינה'** עד שזה מתראה בתוכם ממש!

אותו דבר - אומר רבינו - אדם שהוא מקורב באמת לצדיק אזי **'רָאוּי שֶׁהָרַב יִתְרָאֶה עַצְמוֹ בְּתוֹךְ פְּנֵי הַתַּלְמִיד הַמְקַבֵּל פָּנָיו, כְּמוֹ בְּכָל מַרְאָה מְלֻטָּשֶׁת, שֶׁכָּל הָעוֹמֵד כְּנֶגְדָּהּ רואה אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הַמַּרְאָה, כֵּן מְחֻיָּב גַּם כֵּן כָּאן, שֶׁהַתַּלְמִיד יְקַבֵּל פְּנֵי הָרַב, הֵינוּ שֶׁיְּקַבֵּל פְּנֵי הָרַב לְתוֹכוֹ, שֶׁיִּתְרָאֶה בְּתוֹכוֹ פְּנֵי הָרַב. וְזֶהוּ קַבָּלַת פָּנִים, הֵינוּ קַבָּלַת פָּנִים מַמָּשׁ'**; דבר נורא! ואכן, זהו דבר שראו תמיד על תלמיד אמיתי שמסור לרבו...

אמנם, בעניין הזה ישנו 'שיקול דק', כי הנה ישנם בני־אדם הרוצים לחקות את רבם, ולעשות כמו תנועותיו וכו', וזה דבר גרוע מאד [כמוזכר שתי פעמים בספר 'נועם אלימלך', האחד בפרשת קדושים ד"ה "אַל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִם",

והשני בסוף פרשת אמור על הפסוק "כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ"], ואף שהוא חושב 'אני עושה כמו הרבי' - אין זה כך... **עניינים של תנועות ודברי התנהגות שונים - אי־אפשר לחקות!** ועל־כן כאן איננו מדברים שאדם **מחקה** את הרבי שלו, אלא **שכל המציאות שלו - כל מה שהוא לומד, כל מה שהוא מדבר, כל ההתנהגות שלו**[א] **- הכל זה רבו! זה ענין של "קבלת פני רבו" - שכל ההתנהגות שלו, כל הדיבורים שלו וכל האופי שלו משתנה לגמרי... וכל זה אם הוא תלמיד המסור לרבו! שזו התכלית...**

ולנו ישנה דוגמא ודמות לזה - **רבי נתן** כלפי **רבינו הקדוש**; בתורה זו - תורה קנ"ג - רבינו מסביר שהעניין הזה הוא כמו 'שמש ולבנה', ללבנה אין אור מעצמה כי־אם מה שמקבלת מהשמש. במשך היום לא מאיר אור הלבנה, ורק בלילה - בעת שמאירה השמש מול הלבנה - מאירה הלבנה מאד, ורבינו מסביר שכמו־כן הרב והתלמיד.

וגם בתורה ו' הנ"ל לגבי 'כוונת אלול' - רבינו מזכיר את העניין הזה של רבי ותלמיד, **ובאמת כל אלו הדברים קשורים ביחד**, כי הנה דיברנו לעיל לגבי ביזיונות - 'ישמע בזיונו ידום וישתוק', והכל ענין אחד, **כי כדי שתלמיד יקבל מרבו - הוא מוכרח לעבור את זה!**

רבינו מדבר שם מ'נקודה עליונה' - שזה הרב, ו'נקודה עליונה' - שזה התלמיד, ובאמצע יש **ו'**, ורבינו אומר שזו האות **א** - שיש לה **נקודה עליונה ונקודה תחתונה** ובאמצע יש את **הו'**, שזה 'רקיע', ולרקיע ישנם כמה מיני גוונים ומשתנה פניו, שזה ענין של ביזיונות - שאדם זוכה לקבל ביזיונות, ואפילו כשמתקרב לרב, ומקבל ממנו ביזיונות, אבל הוא דומם ושותק ולא עונה שום דבר - **זה מזכך אותו ומזכה אותו להיות באמת תלמיד אמיתי**, ואז יורד מן הנקודה העליונה אל הנקודה התחתונה - על־ידי הביזיונות!

הכלל, אומר רבינו: **'פני הרב' צריכין להתראות בתוך 'פני התלמיד' כמו מראה - 'ראי'.**

ולזה זכה אליעזר עבד אברהם - שהיה 'זיו איקונין' שלו כמו של רבו אברהם אבינו, כי היה 'עבד אמיתי' שכל־כולו מסור לרבו.

ובל נשכח שהוא זה שאברהם אבינו

א. וכאמור, אין הכוונה שהוא מתחיל לעשות תנועות כמו הרבי... מחמת שהרבי עושה כזאת תנועה - הוא ג"כ עושה ככה.. הרבי מלביש איזה מלבוש - הוא ג"כ עושה ככה... ובוודאי אם יש **'ענין'** במנהג מסוים - זה בסדר, אבל מדברים שאדם סתם מחקה את רבו עד שבאים לידי דברי שטות... **הרבי הדליק נרות חנוכה ובסמוך היה מטאטא - כל החסידים מניחים מטאטא בסמיכות לנרות חנוכה...**

לקח אִתּוֹ ושלח אותו להילחם עם המלכים, וככתוב בפרשת לך־לך (בראשית יד, יד): "וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו וַיָּרֶק אֶת חֲנִיכָיו יְלִידֵי בֵּיתוֹ **שְׁמֹנָה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת** וַיִּרְדֹּף עַד דָּן", ואומרים חכמינו הקדושים (נדרים לב.): **'אֱלִיעֶזֶר לְבַדּוֹ הָיָה, וְהוּא מִנְיָן גִּימַטְרִיָּא שֶׁל שְׁמוֹ'**; אליעזר הוא התלמיד האמיתי שלקחוֹ רבו להילחם, ועל־ידו הוא ניצח!

והמספר **'שְׁמֹנָה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת'** עולה בגימטריא **"שִׂיחַ"** (318), וגם את זה יש לנו בפרשת השבוע [אלו דברים שאם אדם יתחיל לקשר את כולם ביחד, הוא יתחיל לראות נוראות ונפלאות!] בסוף הפרשה העוסקת בעניין מציאת זיווגו של יצחק אבינו[ב], אחר שאליעזר החזיק מעמד ויצא חי מבית לבן ובתואל ע"י הניסים הגדולים שארעו לו שם[ג], כשהוא בא עם רבקה, כתיב **"וְיִצְחָק בָּא מִבּוֹא בְּאֵר לַחַי רֹאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב"** - **'מִבּוֹא בְּאֵר לַחַי רֹאִי'** הוא העניין הנ"ל שכתוב אצל אברהם אבינו - "וְאַבְרָהָם זָקֵן **בָּא בַּיָּמִים**", אותו דבר יצחק אבינו - שהיה ה'בן' וה'תלמיד' של אברהם אבינו - הוא בא **'מִבּוֹא בְּאֵר לַחַי רֹאִי'**, שזה ענין של גילוי אלוקות, כי זה היה כל עניינו של יצחק אבינו - שהיה עוסק בתורה בתפילה, **"וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב"** - 'נגב' מרמז על חכמה ['נגב' היינו 'דרום', שזה ענין של 'חכמה'], והזכרנו לעיל **חכמ"ה** אותיות **כ"ח מ"ה** - שאדם מבטל את עצמו לגמרי!

ותיכף ממשיך הפסוק: **"וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עָרֶב"**; ומכאן למדים חכמינו הקדושים (ברכות כו:) שיצחק אבינו תיקן את תפילת מנחה [כי 'אין שיחה אלא תפילה']; יצחק אבינו מלמד אותנו מה זה "זמן מנחה", שהוא זמן של התגברות הדינים, משא"כ בבוקר שאז יש ענין של **"לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ"** (תהלים צב, ג), לא־כן בתפילת מנחה - בעת 'כִּי יְנָטוּ צְלָלֵי עָרֶב' (ירמיה ו, ד) שמתחילה השתמש לשקוע, שאז זה כבר ענין של התגברות הדינים, כי החסד והגילוי אלקות מתחיל כבר להחשיך עד שמגיע לילה, **וצריכים אז יותר כוחות להילחם ולהתגבר נגד הקליפות!** כי כשיש 'אור' והכל 'מתוק' והכל 'בסדר' - קל לאדם להתפלל, ואדרבה! אך עיקר הקושי הוא כשמתחילים הדינים - הצמצומים

ב. המתחלת עם הפסוק **"וַאדֹנִי בֵּרַךְ אֶת עַמּוֹ מְאֹד וַיִּגְדַּל וַיִּתֶּן לוֹ צֹאן וּבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וַעֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת וְגמַלִּים וַחֲמֹרִים"** ומסתיימת בפסוק **"וַתֵּלֶד שָׂרָה בֶּן לַאדֹנִי בְּזִקְנָתֶיהָ וַיַּסֵּף אַבְרָהָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק"**; וכל הפרשה הזאת מונה **ס"ז פסוקים** כמנין **אלו"ל**, ועולה בקנה אחד עם הנ"ל שבה מונח סוד כוונת אלול.

ג. ניסו להרעיל אותו שם ולהמיתו ח"ו; הניחו על השולחן 'כיבוד' בשביל האורח החשוב, אבל בתוך האוכל הם שמו 'סם מוות', מחמת שהגיע עם עשירות גדולה - 'עשרה גמלים' וכו' - ורצו להורגו ולגנוב את הכל, אבל הקב"ה "רַגְלֵי חֲסִידָו יִשְׁמֹר" (ש"א ב, ט), והמלאך החליף את הצלחות, ובתואל כבר קיבל את הסוף שלו... ורק לבן עדיין נשאר.

והבעיות - ואעפ"כ לא מתייאשים ומחזיקים מעמד ומתאמצים יותר בתפילה!

ולכן חכמינו הקדושים משבחים מאד את תפילת המנחה, ואמרו (ברכות ו:): **'לעולם יהא אדם זהיר בתפילת המנחה שכן אליהו הנביא לא נענה אלא בתפילת המנחה'**; כל הסיפור של אליהו הנביא עם עובדי הבעל בעת שקידש שם שמים על הר הכרמל - היה "בַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה" (מ"א יח, לו), הוא בחר דווקא את הזמן הזה להילחם איתם ולהכניע אותם ולקדש שם שמים עד שכולם צעקו **"ה' הוּא הָאֱלֹקִים ה' הוּא הָאֱלֹהִים"** (שם, לט)!

ולכן צריך האדם להיזהר מאד בתפילת המנחה, ואכן זהו זמן של ניסיון גדול, כי האדם נמצא באמצע העבודה... ובפרט בחורף - כשהלילות מתקצרים, וזה יכול להיות ממש באמצע העבודה - בשעה ארבע או חמש, וצריך לצאת מהעבודה, והכל מבולבל וכו' - **צריכים להיזהר מאד שלא לפספס תפילה מנחה במנין ובציבור!** ואם אתה גומר את העבודה יותר מאוחר - צריכים לסדר את השעה שיוכל להתפלל, **או שתתפלל 'מנחה גדולה' - אם אתה רואה שסיום העבודה הוא בשעה חמש, ואי־אפשר לצאת לפני־כן, תתפלל יותר מוקדם!**

הכלל, זמן תפילה מנחה הוא זמן מעולה להמתיק את הדינים, ואת זה תיקן יצחק אבינו - מידת הגבורה, שזה ענין 'גבורה דקדושה' שהאדם צריך להתגבר מאד על כל המניעות והבלבולים, ולכן דייקא יצחק אבינו תיקן את תפילת מנחה.

והנה מכל האבות, אצל יצחק כתוב לשון של **'שִׂיחָה'** - "ויצא יצחק **לשוח** בשדה", ועל זה דרשו חכמינו הקדושים (שם) שהוא לשון **תפילה**.

ונחזור לענין אליעזר עבד אברהם: כשאברהם אבינו הלך להילחם עם המלכים הוא לקח **"שְׁמֹנָה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת"** איש, ודרשו חכמינו הקדושים שזה היה אליעזר עבד אברהם - **אליעז"ר** גימטריא **שי"ח**; כי זו עבודתו הקדושה של אליעזר עבד אברהם - שהוא **"וְזַקַן בֵּיתוֹ"**, דהיינו שיש לו את הפנים של אברהם אבינו כנ"ל, וגימטריא שמו הוא **שִׂי"חַ** - הוא מקבל מאברהם אבינו את עבודת התפילה.

ואכן, בעברו הוא היה אצל נמרוד, וראה איזה אדם גרוע היה נמרוד, וכמובא בדברי חכמינו הקדושים איך שהוא מרד נגד הקב"ה וכו', הוא עשה עצמו אליל, והיה חתיכה של זבל, רחמנא ליצלן... **אליעזר היה שם, וזכה לצאת מן הטומאה אל תוך הקדושה, עד שנזכה להיעשות "זקן ביתו" - שקיבל את קלסתר פניו של אברהם אבינו, והוא הממשיך - הוא "שִׂיחַ" [גימטריא שמו] היודע את העניין**

של "לדבר להקב"ה"!

ממשיך הפסוק בשבח אליעזר: **"הַמֹּשֵׁל בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ" -** אומרים חכמינו הקדושים (בר"ר נט, ח): **'שֶׁהָיָה שַׁלִּיט בְּיִצְרוֹ כְּמוֹתוֹ'** - כמו אברהם אבינו; הוא זוכה להיות כ"כ בטל עד שקיבל את הפנים של הרבי שלו, עד שהוא ממש **"מֹּשֵׁל בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ"** - זוכה למשול על היצר הרע שלו! וכמ"ש (בראשית ד, ז): **"וְאֵלֶיךָ תְּשׁוּקָתוֹ וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ"** - אדם צריך למשול על היצר הרע!

ואברהם אבינו קורא לו וּמְצַוֶּה עליו שהוא צריך להיות השליח למצוא זיווג לבנו יצחק, ואומר לו: **"שִׂים נָא יָדְךָ תַּחַת יֶרְכִּי"** - שזה גם ענין של קדושת הברית, וכדברי רש"י שם: **'לְפִי שֶׁהַנִּשְׁבָּע צָרִיךְ שֶׁיִּטּוֹל בְּיָדוֹ חָפֵץ שֶׁל מִצְוָה, כְּגוֹן סֵפֶר תּוֹרָה, אוֹ תְּפִלִּין** (שְׁבוּעוֹת לח:)**, וְהַמִּילָה הָיְתָה מִצְוָה רִאשׁוֹנָה לוֹ, וּבָאָה לוֹ עַל יְדֵי צַעַר, וְהָיְתָה חֲבִיבָה עָלָיו, וּנְטָלָהּ'**; בגיל תשעים קיבל אברהם אבינו את מצות ברית מילה, שזו היה המצוה הראשונה שהוא קיבל[ד], וזה היה מאד חביב עליו, וזה היה לו בתור "חפץ של מצוה", ולכן קרא לאליעזר שיישבע לו במצווה הקדושה הזאת; וכמובן, מדברים פה מקדושי עליון - קדושת אברהם אבינו, וקדושת עבדו **"זְקַן בֵּיתוֹ הַמֹּשֵׁל בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ"**, וקיים את ציווי רבו, ועתה הוא הולך אל למצוא בת־זוג ליצחק אבינו, כדי שהקדושה הזאת תמשך הלאה - שיצחק אבינו יתחתן בעזרת ה' וימשיך את שרשרת הזהב... אברהם אבינו הוא האב הראשון, ויצחק יהיה האב השני מן האבות הקדושים.

והנה כאמור לעיל, אליעזר חושב כל הזמן הזה שאולי **בִּתּוֹ** תשתדך עם יצחק; ונזכיר שוב את מה שהקדמנו: לא מדברים פה על סתם מישהו מהרחוב... **מדובר על אליעזר עבד אברהם שהיה צדיק, והיה מסור בכל ליבו ונפשו בשביל רבו אברהם אבינו!**

וכשאברהם אבינו שולח אותו אל השליחות הקדושה, ומכין אותו בדיוק להיכן ילך - לאיזו משפחה וכו', שואל אליעזר בתמימות: **"אוּלַי לֹא תֹאבֶה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת אַחֲרַי"**? - אני שומע מה הרבי אומר לי, אבל מה אעשה אם לא תסכים האישה ללכת ולהינשא ליצחק? הוא רוצה לדעת...

אברהם אבינו מקבל את דבריו ועונה לו: **"וְאִם לֹא תֹאבֶה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת אַחֲרֶיךָ וְנִקֵּיתָ מִשְּׁבֻעָתִי זֹאת"**, ויקח שידוך אחר [כמובא בדברי רש"י הפסוק (בראשית כד,

---

ד. ואין זה סותר להא דאיתא שקיים אברהם אבינו את כל התורה, ואפילו עירוב תבשילין, כי אכן הוא קיים את כל התורה, אבל **המצוה שנאמרה לו בפרטיות מפי הקב"ה היא מצות מילה - "הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים".**

מט) "וְעַתָּה אִם יֶשְׁכֶם עֹשִׂים חֶסֶד וֶאֱמֶת אֶת אֲדֹנִי הַגִּידוּ לִי וְאִם לֹא הַגִּידוּ לִי **וְאֶפְנֶה עַל יָמִין אוֹ עַל שְׂמֹאל**"].

והנה חכמינו הקדושים אומרים על הפסוק (שם כד, לט): "וָאֹמַר אֶל אֲדֹנִי **אֻלַי** לֹא תֵלֵךְ הָאִשָּׁה אַחֲרָי" - **'אֻלַי כְּתִיב, בַּת הָיְתָה לוֹ לֶאֱלִיעֶזֶר, וְהָיָה מְחַזֵּר לְמִצְאָ עִלָּה שֶׁיֹּאמַר לוֹ אַבְרָהָם לִבְנוֹת אֵלָיו לְהַשִּׂיאוֹ בְּתוֹ'**; במילה **"אֻלַי"** רימז אליעזר לאברהם 'אולי **"אֻלַי"**'...

ענה ואמר לו אברהם אבינו: **'בְּנִי בָּרוּךְ וְאַתָּה אָרוּר, וְאֵין אָרוּר מִדַּבֵּק בְּבָרוּךְ'**; איזה ביזיון הוא קיבל מאברהם אבינו! ולא סתם 'ביזיון'... אליעזר הוא עבד המסור כ"כ אל הרבי שלו, והנה הרבי אומר לו **'אליעזר, אתה ארור'...**

אבל זה הסוד שרבינו שמוסר לנו בתורה ו' - **"יִשְׁמָע בְּזִיּוֹנוֹ יִדֹּם וְיִשְׁתֹּק"!** אליעזר היה יכול תיכף־ומיד ליפול לחלישות־הדעת - הרבי קרא לו ארור... [אכן, אברהם לא קילל אותו, אלא הזכיר אותו שהוא מבני כנען שלפני עשרה דורות אמר לו נֹחַ "אָרוּר כְּנָעַן"], **אבל אליעזר ממשיך הלאה!**

ויתרה מזו, אברהם אבינו לא אמר לו 'אם אינך מוצא שידוך - נחשוב על השידוך עם בְּתְךָ', אלא 'אִם לֹא תֹאבֶה הָאִשָּׁה - **תחזור לכאן**'... אף שזה היה יכול להיות פיוס בשבילו - שלכל־הפחות אולי אכן יזכה לזה, לא כך אמר לו אברהם אבינו אלא שיקח מבנות המשפחה [כדברי רש"י (פס' מט): **על ימין.** מבנות ישמעאל. **על שמאל.** מבנות לוט, שהיה יושב לשמאלו של אברהם]. **ואעפ"כ אליעזר ממשיך הלאה - "כך הרבי אומר? אני ממשיך!"...**

וזהו הלימוד של **"יִשְׁמָע בְּזִיּוֹנוֹ יִדֹּם וְיִשְׁתֹּק"**, ורבינו מדבר מזה בכמה מקומות, וכן אומר רבינו בספר־המידות, שלפעמים אדם מקבל ביזיון ונזיפה מהרבי שלו, ואז הניסיון הכי גדול, ומה הכוונה **'ניסיון'**? לא 'ניסיון' שאדם יתחצף, חס ושלום, ויגיד משהו בחזרה לרבו - **מזה לא מדברים בכלל... זה בוודאי שלא! אם אתה תלמיד, לא יהיה לך איזו עזות־פנים לענות דבר־מה לרבך! זה או כך או כך - אם את התלמיד, אתה לא תענה! אדם שמקבל איזה דברי־מוסר וכו' - הוא שומע ושותק!** אלא **'ניסיון'** הכוונה שאפילו לא תהיה לו **חלישות־הדעת** ולא יחשוב **'הרבי קרא אותי ארור'...** וילך רק מחמת שרבו ציווה עליו... **אליעזר הלך באותו 'מֶרְץ' ובאותו 'אימוץ הלב' - "הרבי שלח אותי? אני הולך!"... והוא 'בלע' את הביזיון...**

ולפי דברי רבינו הכוונה שהוא עכשיו גילה לנו את כל העניין הזה - שזה **'מציאת הזיווג'**, דהיינו: **בגלל שהוא קיבל את הביזיון - הוא הצליח 'בגדול'!**

והוא הצליח עד־כדי־כך שכשהוא הגיע לבית לבן ובתואל [שהיה בית של עבודה

זרה, אבל פינו את הבית מכל הגילולים וכו'], כתיב: "**וַיֹּאמֶר בּוֹא בְּרוּךְ ה'**" - לבן אמר לו **בּוֹא בְּרוּךְ ה'!** ועל זה אומרים חכמינו הקדושים במדרש (בר"ר ס, ז): **כָּאן יָצָא מִכְּלָל אָרוּר לִכְלָל בָּרוּךְ**; הוא קיבל הסכמה מן הסטרא־אחרא - לבן - שהוא יצא מ'ארור' ל'ברוך'! במקום הטומאה אומרים לו "**בְּרוּךְ ה'**" - מזכירים שם שמים! וזכה לצאת מכלל 'ארור' לכלל 'ברוך'...

מה יוצא לנו מזה? **אמנם הוא היה נכד של כנען שעליו כתיב "אָרוּר כְּנָעַן", אבל הוא קיבל את הביזיונות של הרבי שלו, ולא ענה שום מילה - על־ידי־זה הוא יצא מכלל 'ארור' לכלל 'ברוך'!**

והוא כזה צדיק, שהוא לא אמר '**אם יצאתי מכלל ארור לכלל ברוך, אחזור בחזרה ואשתדך עם אברהם אבינו'...** אלא הוא ממשיך בשליחותו הקדושה!

והנה מביאים לו לאכול - "**וַיּוּשַׂם** לְפָנָיו לֶאֱכֹל", וכנ"ל זה היה 'סם המוות', אבל הוא אמר "לֹא אֹכַל עַד אִם דִּבַּרְתִּי דְּבָרָי" - הוא צדיק, הקב"ה שומר עליו, והוא אומר שלא יאכל עד שידבר את דבריו - **אני צריך להכין פה ברכות... לא סתם שמתם לי פה אֹכֶל, ואני אוֹכֵל, אלא אני צריך להכין את עצמי - לשים גארטל... "עַד אִם דִּבַּרְתִּי דְּבָרָי" - אני צריך לדבר משהו לפני האוכל, אני צריך לברך ברכות, אני לא גוי שמתחיל מיד לאכול ללא שום הכנה...** [ואכן בינתיים עד שהוא הכין את עצמו בא המלאך והחליף הצלחות ובתואל קיבל את ה"מנה העיקרית"...].

ואיך הוא מתחיל את ה'פגישה'? ראש וראשון אומר הפסוק: "**וַיֹּאמַר עֶבֶד אַבְרָהָם אָנֹכִי**" - זה היחוס שלי, אני '**עבד אברהם**'!

הבה ונתבונן: הלא זיו פניו היו דומים לאברהם, והגיע עם כל עשירותו של אברהם - עם עשרה גמלים מלאים ועמוסים עם העשירות הכי גדולה, ומיד כשמבררים מיהו היה יכול לומר שהוא איזה **בנש"ק**... אך לא־כן עשה, אלא אמר: "**עֶבֶד אַבְרָהָם אָנֹכִי**"! אתה רוצה לדעת מי אני? אני "**עֶבֶד אַבְרָהָם**"! ופה הוא הגיע לשלימות ה'ביטול' שלו - שהוא לא התבייש!

יש אנשים שמתביישים לומר "אני תלמיד אצל פלוני"... ואכן, בתחילת ההתקרבות, הרבה פעמים לא צריכים לפרסם זאת; היו הרבה סיפורים עם בחורים ואברכים שהתקרבו לרבינו, והיה חשש שאם יפרסמו ויגידו שהתחילו להתקרב לרבינו והולכים להתפלל בבית־המדרש של חסידי ברסלב - זה היה יכול לגרום המון מחלוקת, **ואדם צריך להיות חכם בזה, ולא להגיד "לא אכפת לי! אני אומר!"... - מוהרא"ש יעץ זאת להרבה בחורים ואברכים, שבתחילת התקרבותם יעשו זאת בשקט ואף־אחד לא מוכרח לדעת! הרי אתה יודע שזה יגרום**

מחלוקת, ומי יודע אם תוכל לעמוד בכל המחלוקת הזאת?!...

ואמנם אליעזר עבד אברהם הכריז ואמר "**עֶבֶד אַבְרָהָם אָנֹכִי**" - כי הוא היה כבר חזק, וזכה להיות 'זְקַן בֵּיתוֹ הַמֹּשֵׁל בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ', ודמות פניו דומות לדמות פני רבו, משא"כ בן־אדם שרק מתחיל להתקרב - צריך לנהוג בחכמה בזה.

ולצערנו היו הרבה סיפורים כאלה, שהיה בחור או אברך שלא צייתו לזה, והם פרסמו את דבר־התקרבותם, ולבסוף לא החזיקו מעמד מרוב המחלוקות ומריבות שהתעוררו עליהם... כי בתחילת ההתקרבות - עד שאדם זוכה להיות באמת חזק ולקבל את כל הלימודים, ולדעת מה רבינו רוצה מאיתנו ומה הצדיקים מלמדים אותנו - הכי טוב להשאיר את העניין השקט, בבחינת (תנחומא כי תשא, לא) **'אֵין לְךָ יָפֶה מִן הַצְּנִיעוּת'**; ובמשך השנים, כשאדם זוכה אט אט לקבל את הלימודים של הצדיקים כמו שצריך - אזי יֶשְׁנָהּ אפשרות שיתחיל להנהיג את כל הבית שלו כך, ולא שהוא פתאום מתקרב וכבר לא אכפת לו מכלום... **לא אכפת לך?! היו מקרים אצל כאלה אנשים שלא קיבלו את ההקדמה הזו, ולא היה אכפת להם, ולבסוף האישה ברחה, וגם חמיו אמר שהוא לא צריך את זה... זה גרם צרות רחמנא ליצלן! צריכים להיות עם שכל!**

אבל אדם שהוא כבר זכה באמת להתקרב - **זה הכבוד הכי גדול, שהוא מכריז ואומר "עֶבֶד אַבְרָהָם אָנֹכִי" - אני התלמיד של הצדיק הזה, וזה הכבוד שלי!**

והנה משפחת רבקה שומעים את זה, ואליעזר מתחיל לספר להם את כל הסיפור שארע לו בבואו לכאן ובמציאת הזיווג ליצחק, **ואין עוד פרשה כזו בתורה שמבואר כל פרט ופרט שבסיפור** - לאיפה אליעזר הגיע ["אֶל הָעַיִן"] ואיך שהוא התבודד עם הקב"ה: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי הוֹלֵךְ עַכְשָׁו בִּשְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל רַבִּי שֶׁלִּי, וְאֵיךְ אֶמְצָא פֹּה אֶת הַמְשֻׁדֶּכֶת הַמַּתְאִימָה?!... אֲנִי מְבַקֵּשׁ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי פֹּה "עַל הָעַיִן", וַהֲרֵי אֲנִי צָרִיךְ לִשְׁתּוֹת - וְגַם הַגְּמַלִּים צְרִיכִים לִשְׁתּוֹת, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תַּעֲזֹר שֶׁתָּבוֹא אֵיזוֹ נַעֲרָה לְכָאן וְתִשְׁאַל אוֹתִי אוּלַי אֲנִי צָמֵא וְרוֹצֶה לִשְׁתּוֹת, וְלֹא רַק לִי אֶלָּא תָּבִיא גַּם לַגְּמַלִּים'**... - כך אליעזר מבקש מהקב"ה!

ולמדים מכל זה את העניין של תפילה, וכמו שאמרנו לעיל: **אליעז"ר גימטריא שו"ת"ח** - 'שיחה של תפילה', הוא התלמיד האמיתי של אברהם אבינו, וכך הוא הכניע את כל המלכים וחיסל אותם! וגם פה - הוא מכניס את העבודה שלו בתוך תפילה להקב"ה כשהוא מגיע בשליחותו של אברהם אבינו; אברהם אבינו לא אמר לו בדיוק מה לעשות, אלא שילך לשם וימצא שידוך... 'מאיפה אמצא שידוך?'... **מהי העצה? תפילה!**

הוא הרי תלמיד של אברהם אבינו, והוא מתחיל להתבודד להקב"ה!

ולא סתם 'מתבודד', אלא מזכיר כל פרט ופרט, וכלשון הפסוקים "**הִנֵּה אָנֹכִי נִצָּב עַל עֵין הַמָּיִם**" - לשם הוא הגיע, "**וּבְנוֹת אַנְשֵׁי הָעִיר יֹצְאוֹת לִשְׁאֹב מָיִם**" - כי זה היה מנהגם, שהיו הבנות על־פי־רוב יוצאות לשאוב מים ולהביאם הביתה, "**וְהָיָה הַנַּעֲרָ אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיהָ הַטִּי נָא כַדֵּךְ וְאֶשְׁתֶּה וְאָמְרָה שְׁתֵה וְגַם גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה אֹתָהּ הֹכַחְתָּ לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק וּבָהּ אֵדָע**[ה] **כִּי עָשִׂיתָ חֶסֶד עִם אֲדֹנִי**" - אם היא תגיד לי 'לא רק אתה שתה, אלא גם את גמליך אשקה', אדע שהיא השידוך של יצחק אבינו!

ממשיך הפסוק ואומר: "**וַיְהִי הוּא טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר**" - הוא באמצע להתבודד, ובתוך התבודדותו "**וְהִנֵּה רִבְקָה יֹצֵאת אֲשֶׁר יָלְדָה לִבְתוּאֵל בֶּן מִלְכָּה אֵשֶׁת נָחוֹר אֲחִי אַבְרָהָם וְכַדָּהּ עַל שִׁכְמָהּ**", ואליעזר רואה שכשהיא הגיע לשאוב מן הבאר - המים עולים לקראתה... היא לא צריכה להוריד את הדלי אל תוך הבאר ולשאוב, אלא תיכף כשהיא ניגשת אל הבאר - המים עולים... **פלאי פלאים!**

ואליעזר יש לו 'עין טובה', והוא מבין שזה לא דבר פשוט שתבוא ילדה ונערה ויעלו המים לקראתה, ותיכף: "**וַיָּרָץ הָעֶבֶד לִקְרָאתָהּ וַיֹּאמֶר הַגְמִיאִינִי נָא מְעַט מַיִם מִכַּדֵּךְ**", ומיד - "**וַתְּמַהֵר וַתּוֹרֶד כַּדָּהּ מֵעָלֶיהָ וַתֹּאמֶר שְׁתֵה וְגַם גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה וָאֶשְׁתְּ וְגַם הַגְּמַלִּים הִשְׁקָתָה**"; וזהו לימוד נוסף שלמדים מכאן: **כשאדם רוצה לבנות בית נאמן בישראל ולמצוא שידוך - עליו להסתכל על המידות!** ועל־כן לא מובא פה שהוא הסתכל על ה"עבודה" שלה או החכמה שלה... **הוא הסתכל על מידת החסד!** וזה המבחן הכי גדול... **מידת החסד זה 'הדבר הכי חשוב! אשה, ילדה, כל בת־ישראל שעוסקת בחסד, וכל העניין שלה הוא חסד - זה הדבר הכי חשוב!**

וכך צריכים לחנך את הבנות - על מידת החסד; 'חינוך בנות' זה 'לימודים'?! ללמוד איתם 'בגרות'?! בסדר, מה שצריכים לומדים, **אבל העיקר שתהיינה 'בעלות חסד', ותדענה מה זה לעזור ולעשות חסד, ואיך מקימים בית ומנהיגים בית עם חסד ורחמים - לעזור לזולת! זה הסימן על**

ה. אגב, הזכרנו לעיל את דברי רבינו, שפרשה הזו מונחים כל "כוונת אלול", ורבינו מלביש את זה בפסוק "וְאִם לֹא תֹאבֶה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת אַחֲרֶיךָ" שיש בו ראשי־תיבות **'אלול'**, ובאמצע ישנן התיבות "**תֹּאבֶה הָאִשָּׁה**" - סוד כוונת אלול. ומאד מעניין שבין פסוקי הפרשה הזו, מובאים עוד כעשר ראשי־תיבות **'אלול'**! וזה ממש 'צועק' מהמילים... וכמו שרואים מן הפסוק הזה: "**וְהָיָה הַנַּעֲרָ אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיהָ הַטִּי נָא כַדֵּךְ וְאֶשְׁתֶּה וְאָמְרָה שְׁתֵה וְגַם גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה**", אזי "**אֹתָהּ הֹכַחְתָּ לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק וּבָהּ אֵדָע כִּי עָשִׂיתָ חֶסֶד עִם אֲדֹנִי**", ובמילין אלו יש ראשי־תיבות **'אלול'** - "**לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק וּבָהּ אֵדָע כִּי עָשִׂיתָ חֶסֶד עִם אֲדֹנִי**"... ואם תתבוננו, יש עוד הרבה ראשי־תיבות **'אלול'** בפרשה זו, וביותר זה 'צועק' מן הפסוק הזה - "**אֹתָהּ הֹכַחְתָּ לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק וּבָהּ אֵדָע**" שע"י סוד זה אדע "**כִּי עָשִׂיתָ חֶסֶד עִם אֲדֹנִי**"...

שידוך הכי מעולה - היא 'בעלת חסד'! הן לביקור־חולים, והן לעזור לנזקקים, ואמנם היא לא 'הגאונית' הכי גדולה... **אבל מה המידות שלה?** מוהרא"ש היה תמיד אומר: **בשידוך צריכים להסתכל על המידות!** היא לא יודעת את הליקוטי־מוהר"ן בעל פה... וכי אתה 'כן' יודע את הליקוטי־מוהר"ן בעל־פה?!... **העיקר זה 'מידות טובות'!**

וזה מה שאליעזר ראה אצל רבקה; הוא לא ביקש שום סימנים אלא רק אם היא **בעלת־חסד** - 'אבקש ממנה לשתות משהו, והיא כבר תרוץ ותביא לא רק לי אלא לכל הגמלים'... הוא לא ביקש בשביל הגמלים, אלא אמר: אבקש ממנה **"הַטִּי נָא כַדֵּךְ וְאֶשְׁתֶּה"** והיא תגיד **"שְׁתֵה וְגַם גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה"** - וזה מראה שהיא בעלת־חסד אמיתית, שמביאה אף מה שלא שאלתי ממנה!

והנה, אחר שהתורה הקדושה מספרת את כל זה - את כל ההתבודדות של אליעזר וכל מה שארע עם רבקה, אחר שנכנס אליעזר לבית לבן ובתואל, ושואלים אותו למעשיו והוא עונה "עבד אברהם אנכי", **התורה הקדושה חוזרת על כל הסיפור שהיה - כל ופרט ופרט ממש!** ומזה למדים חכמינו הקדושים (מובא ברש"י כד, מב): **'יָפֶה שִׂיחָתָן שֶׁל עַבְדֵי אָבוֹת יוֹתֵר מִתּוֹרָתָן שֶׁל בָּנִים'**; ולענייננו יש לפרש **'שִׂיחָתָן'** היינו **ההתבודדות** של אליעזר, **אליעז"ר** גימטריא שִׂי"חַ, וזו **"שִׂיחָתָן שֶׁל עַבְדֵי אָבוֹת"** - הוא העבד של האבות הקדושים, והתחנך בבית אברהם אבינו, והוא "זְקַן בֵּיתוֹ" הדומה לו בקלסתר פניו, והוא "מֹשֵׁל בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ" - הוא צדיק המושל ביצרו, ולכן **'יָפֶה שִׂיחָתָן שֶׁל עַבְדֵי אָבוֹת'** - השיחה שלהם יותר גדולה **'מִתּוֹרָתָן שֶׁל בָּנִים'**!

ובתוך המילים האלו יש לנו לימוד וּמֻסָּר מאד מאד חזק המובא בדברי רבינו בליקוטי־מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ה, שבתורה זו מובאת מעלת התפילה והתבודדות, ואת התורה הזו מתחיל רבינו בלשון **"הַהִתְבּוֹדְדוּת הוּא מַעֲלָה עֶלְיוֹנָה וּגְדוֹלָה מִן הַכֹּל"**; אם הִנְּךָ רוצה לדעת מי מקורב לרבינו - תשאל אותו: 'אתה מתבודד כל יום להקב"ה?'... ואף אם יגיד 'אני מגיע לאומן, ואני מסתופף בין אנשי־שלומנו' וכו' - השאלה היא: 'אתה מדבר כל יום עם הקב"ה?'... **זה ה'מפתח' לכל, ואת זה ציווה רבינו לעשות כל יום - חוק ולא יעבור: ללמוד הלכה בכל יום, ולהתבודד ולדבר להקב"ה!**

וכמה להתבודדות? **כמה שאתה יכול!** תקיים **'שעה'** התבודדות - כמה ה**'שעה'** הזו? אנחנו מוצאים בדברי חכמינו הקדושים שלא בכל פעם **'שעה'** היינו 'שישים דקות', אלא תיקח **'שעה' של 'חמש דקות' ותדבר להקב"ה!** אבל תעשה זאת! **אל תיתן שילך יום בלי לדבר להקב"ה!** וגם אם נזכרת מאוחר - אל תגיד 'מחר'... **צריכים לנצל את 'היום**

הזה! וכמו שאמרנו לעיל על הפסוק "וְאַבְרָהָם זָקֵן **בָּא בַּיָּמִים**" - לנצל **כל יום ויום!** כל יום לדבר להקב"ה!

ובתורה זו רבינו מביא את הענין של **'לַעֲשׂוֹת מֵהַתּוֹרוֹת תְּפִלּוֹת'**; למדת משהו? תתפלל על זה! אדם תוהה: 'על מה אתפלל?'... **תעשה מהלימודים שלך תפילות!** כי אכן "אין עם הארץ חסיד", ואיך תדע על מה להתפלל?... **ע"י שאתה לומד משהו, ואתה שומע לימודים קדושים מפי הצדיקים, אתה יודע כבר על מה להתפלל...**

כשרבי נתן שמע 'תורה' מפי רבינו, הוא הלך לשדה וצעק: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, בְּבֶרֶסְלֶב בּוֹעֵר אֵשׁ, הַבְעֵר זֹאת בְּלִבִּי!'...** הוא ביקש מהקב"ה שיזכה לקיים את כל מה ששמע מרבינו! **וזה תלמיד אמיתי!**

וזהו "**יָפֶה שִׂיחָתָן** שֶׁל עַבְדֵי אָבוֹת **מִתּוֹרָתָן** שֶׁל בָּנִים' - מהיכן מגיעות **השיחות והתפילות**? ע"י **התורות** שאדם זוכה ללמוד ולשמוע! וכך יזכה האדם ל"**שִׂיחָתָן שֶׁל עַבְדֵי אָבוֹת**" - ע"י שהוא זוכה ל"**תּוֹרָתָן שֶׁל בָּנִים**" - הוא לומד את התורה הקדושה, ומשם הוא מקבל ההדרכה איך לדבר להקב"ה - **על מה** להתפלל **ואיך** להתפלל... ואת זה זכה אליעזר עבד אברהם לקבל בשלימות!

אז אליעזר עבד אברהם מספר להם את כל מה שארע לו, והוא מגלה להם: איך הגעתי לכאן? איך מצאתי את רבקה? **על־ידי שביקשתי והתפללתי להקב"ה!**

והנה איתא במסכת תענית (דף ד.): 'שְׁלֹשָׁה שַׁאֲלוּ שְׁלֹא כַּהֹגֶן', וביניהם אליעזר עבד אברהם, מדוע? **כי הוא היה צריך לפרט יותר בהתבודדות שלו!** הוא התבודד "וְהָיָה הַנַּעֲרָ אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיהָ הַטִּי נָא כַדֵּךְ וגו' אֹתָהּ הֹכַחְתָּ לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק", אבל הוא לא הזכיר בתפילתו שהיא תהיה נערה בריאה, והכל יהיה בסדר איתה, ולא תהא חס ושלום חיגרת או סומא... ואף שלכאורה אפשר לחשוב שזה דבר פשוט שהוא לא רוצה שהיא תהיה ככה... **אבל ההתבודדות צריכה להיות "בְּרָחֵל בִּתְּךָ הַקְּטַנָּה" - להתפלל על כל דבר!**

אך אף ששאל שלא כהוגן - אומרים חכמינו הקדושים - ענה לו הקב"ה כהוגן, ולמה? לפי כל הנ"ל מובן: **הוא הלך במסירות נפש אפילו שקיבל את הביזיונות, וקיים את שליחותו, אז הקב"ה ענה לו כהוגן ונזדמנה לו רבקה!**

והלימוד היוצא לנו מזה הוא לימוד־חי לכל מי שצריך למצוא את בת־זוגו, ולכל מי שצריכה למצוא את בן־זוגה, וכן - לעניין שלום־בית, **צריכים לפרט בתפילה כל דבר!** אם זה לעניין שידוכים - **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תַּעֲזֹר לִי לִמְצֹא אֶת בַּת־זוּגִי, שֶׁתִּהְיֶה בַּעֲלַת־חֶסֶד עִם מִדּוֹת טוֹבוֹת, וְהַכֹּל יִהְיֶה בְּסֵדֶר אִתָּהּ, וּתְהֵא מָשְׁלֶמֶת בְּכָל הָעִנְיָנִים - בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת!**' - צריכים

לפרש את הכל! זה הענייַן של **'שיחה זו תפילה'** - כמו שיחה שאדם מדבר וְשָׂח אחד עם השני.

אותו דבר בבית - כשמגיעים לעניין של שלום־בית, **אדם צריך להיזהר איך הוא מדבר בבית, ולבקש תמיד מהקב"ה על כל דבר ועל כל פרט ופרט של שלום־בית!** אשה מבקשת משהו - הוא אומר "לא"... **שיהיה לך שכל! האשה אומרת שהיא צריכה כסף - תן לה! מה היא ביקשה ממך?! היא צריכה כסף כדי לעשות קניות! היא צריכה לקנות אוכל או בגדים לילדים - מה היא כבר מבקשת?!... "לא, אני לי"... מוהרא"ש הקדוש לימד אותנו שכשמגיעים למצב כזה לא אומרים "אין לי"! הרי התחתנת וכתבת 'כתובה' - והקב"ה יעזור שלא תצטרך לשלם את ה'כתובה'... שתאריכו ימים ביחד! - ושם כתוב "אנא אפלח ואיזון ואפרנס יתיכי", ועכשיו היא מגיעה וצריכה כסף - תן לה!** ואדרבה, רבינו מגלה (ליקו"מ ח"א סי' סט) שכל הפרנסה וכל השפע בא ממנה, וא"כ איך יכול להיות שכשהיא מבקשת אתה אומר 'אין לי'... הרי התחייבת!

והכלל הוא, שאדם מיד צריך להגיב **"כן, בוודאי"**, ואם אכן הוא יודע שאין לו עכשיו - הוא צריך 'לשבור את הראש' ולחפש עצה מה לעשות... אבל אם אתה מיד אומר "אין לי" - מזה מתחילות המריבות, וכמו שמובא בגמרא (תמורה טז.): **'אִשָּׁה, כִּיּוּן שֶׁאֵין לָהּ תְּבוּאָה בְּתוֹךְ בֵּיתָהּ, מְיָד צוֹעֶקֶת'**; אתה אומר שאין לך כסף, ומזה מתחילות כל המריבות... **אדם שיש לו שֵׂכֶל - הוא מיד אומר: "את צריכה? בוודאי! הכל יהיה בעזרת ה'!"...** מוהרא"ש היה תמיד אומר: **'תבטיח שהכל יהיה בעזרת ה'!'** - ומה אתה מיד עושה? פונה להקב"ה: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִשְׁתִּי בִּקְשָׁה כָּךְ וְכָךְ, וּמֵאֵיפֹה אָבִיא לָהּ אֶת זֶה?'...** - תיקח את הבקשה הזאת ותלך להקב"ה!

וזהו **"יָפֶה שִׂיחָתָן שֶׁל עַבְדֵי אָבוֹת"** - זה מה שהתורה הקדושה מלמדת אותנו בפרשה זו של 'כוונת אלול' - מציאת־הזיווג ושלום־בית - באריכות גדולה! הזכרנו כמה וכמה לימודים שכולם נובעים מפרשה זו - שאמנם היא לא פרשה כ"כ קטנה, יש בה **ס"ז פסוקים, כמנין 'אלול'** כנ"ל, אבל מונחים בה המון לימודים נפלאים - מה נקרא **'עבד אברהם'**, ומה נקרא **'תלמיד של רבי'**, ומה זה **'שִׂיחַ'** - להתפלל, וכל ענייני שידוכים - כמה צריכים להתפלל על זה להקב"ה ולא לקחת את זה בקלות - להתפלל! **ואדם שמתפלל - יראה ניסים ונפלאות!** אדם מיואש: 'מה יהיה פה'... **יהיה הכי יפה! אתם רק תתחזקו בתפילה, ותראו ניסים ונפלאות בעזרת ה' שלא תיארתם מעולם!** - רק עלינו לילך בדרכי האבות הקדושים...

ובסיום השיחה נחזור לראש דברינו - הגילוי של רבי נתן בליקוטי־הלכות

(הלכות תפילין הלכה ה'[1]) על הפסוק הראשון בפרשת השבוע: "**וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה**" - **בת ק' כבת כ' ובת כ' כבת ז'** (רש"י); וזהו לימוד של מידת ההתחדשות: **אתה כבר בן מאה שנה? יש לך כבר זקן לבן וקמטים?... תהיה כמו אברך בגיל עשרים! אתה אברך? תהיה כמו ילד!**

זה דבר נפלא היוצא לנו מדברי רש"י פה, ומסיים רש"י: **שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה - כֻּלָּן שָׁוִין לְטוֹבָה**; אדם שזוכה להתקרב לצדיקים, וזוכה לקבל את הלימודים של רבינו - הוא זוכה לקבל את העניין של 'התחדשות'; **לא משנה מה תאריך הלידה שכתוב בתעודת הזהות שלי - אני בן מאה שנה עם זקן לבן? אני עכשיו כמו אברך!**

אגב, גם העניין של '**זקן לבן**' התחיל מאברהם אבינו... כי עד אברהם אבינו היה יכול להיות אדם בגיל מאה - והזקן שלו עדיין שחור... ואברהם אבינו ביקש מהקב"ה שיהיה איזה שינוי, כי אדם שהוא זָקֵן - צריכים לכבד אותו ולהבין שיש לו 'ניסיון' בחיים, ואם הוא ייראה אותו דבר כמו כולם - איך ידעו זאת?... צריך שיהיה איזה היכר וסימן! ואמר לו הקב"ה: 'ממך אתחיל זאת'.

והכל נכלל בפסוק "**וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים**" - אומר המדרש, שביקש אברהם אבינו מהקב"ה שלא מבדילים בינו לבין יצחק... אברהם אבינו כבר זקן, ויצחק בגיל שלושים ושבע - ולא מבחינים ביניהם... ואמר לו הקב"ה 'ממך אני מתחיל', ואכן באותו יום נהיה לו זקן לבן... (והעניין של '**זקן לבן**' מרמז על דברים עליונים מאד - **י"ג תיקוני דיקנא** [מרמז על י"ג מידות], ועניין של '**לבן**' הוא '**ליבון עוונות**' - מחילת עוונות).

והכלל, שאדם צריך לקנות בעצמו את **מידת ההתחדשות** - אתה אמנם זקן בגיל מאה? אתה כמו אברך - מלא בחיות! אתה כמו אברך בגיל עשרים - שאז נעשה 'בר חויבא', כי בית־דין של מעלה לא מענישים עד גיל עשרים (משא"כ בית־דין של מטה - מגיל י"ג), **ואתה מתחדש וזוכה להיות כמו אברך בן עשרים!**

ואם אתה בגיל עשרים - **אתה כמו ילד!** ומה המעלה של ילד? אכן, לילד אין

---

1. זו הלכה נפלאה מאד, **וזו אחת מהשיחות של רבי נתן שהן בגדר "ביטול הבחירה"!** כי ידוע שישנן כמה הלכות בליקוטי־הלכות שמקובל אצלנו שהן "ביטול הבחירה", **וזו אחת מהן!** ושם רבי נתן מקשר את כל העניין אל המעשה י"ג בסיפורי־מעשיות - משבעה קבצנים וכו', ואחת מהנקודות שמסביר שם הוא העניין של '**התחדשות**' עפ"י הכתוב בפרשת השבוע: "**וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה**"; ורבי נתן מקשר זאת אל "הקבצן העיוור" שבסיפור של הז' קבצנים (מעשה י"ג בסיפו"מ), "עיוור" היינו שהוא סתם את עיניו מכל העסקים והבלבולים של העולם הזה, והוא חי בכל יום חיים חדשים, ואומר רבי נתן שזה העניין של תפילין - שאדם מתחדש ומניח תפילין בכל יום, הוא מקיים את מצות תפילין בהתחדשות, ומשמח עצמו בזה [ומביא שם את כל הכוונות של תפילין - ההלכה הזו היא נורא ונפלא!].

עדיין את החכמה והניסיון של החיים, אבל לילד אין שום דאגות, ולא מעניין אותו כל הדברים האלו... וזהו הזמן שצריכים לחנך אותו - ילדי ישראל ובנות ישראל - כשאין להם שום דאגות, ואצלו נמצא בחשיבות כל ויום ויום - **אתה בן מאה ב"ה? תן תודה להקב"ה על כל יום שלך! אתה בגיל כך וכך? תגיד להקב"ה 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי עַכְשָׁו בֶּן מֵאָה, וּכְבָר מֵאָה שָׁנָה עָזַרְתָּ לִי, וְתַמְשִׁיךְ לַעֲזֹר לִי'...** כי גם אצל אברהם אבינו כתוב העניין של **'התחדשות'** - בסוף הפרשה: **"וְאֵלֶּה יְמֵי שְׁנֵי חַיֵּי אַבְרָהָם אֲשֶׁר חָי מְאַת שָׁנָה וְשִׁבְעִים שָׁנָה וְחָמֵשׁ שָׁנִים"** - הוא התחדש בכל יום!

וזה **המפתח** של החיים - **'כֻּלָּן שָׁוִין לְטוֹבָה'**; ואמרו צדיקים: **'שָׁוִין'** זה ענין של **'הִשְׁתַּוּוּת'** - הן אם קיבלת כבוד, והן קיבלת ביזיון, **הכל אותו דבר! 'כֻּלָּן שָׁוִין לְטוֹבָה'! הכל מהקב"ה!**

אשרינו מה טוב חלקנו שזכינו להתקרב לרבינו, ואשרי מי שזוכה גם ללכת ולהפיץ אור רבינו! השבת מברכים **חודש כסליו**, והבה ונסיים את הקונטרסים של **חודש חשוון** וכבר נפיץ את הקונטרסים של **חודש כסליו וחנוכה**, ונמלא את כל העולם כולו עם הדיבורים והלימודים של רבינו!

הקב"ה יעזור לנו שנזכה באמת לחדש את כל ימינו בטוב ובנעימים, ותמיד נחיה חיים חדשים, ונפרסם את זה בכל העולם - את האור של רבינו, וכך יהיה גילוי־שכינה לכולם, משיח־צדקנו יבוא בקרוב ותהיה הגאולה השלימה!

לעילוי נשמת הרה"ח ר' שלמה ברוך ב"ר אברהם ז"ל